

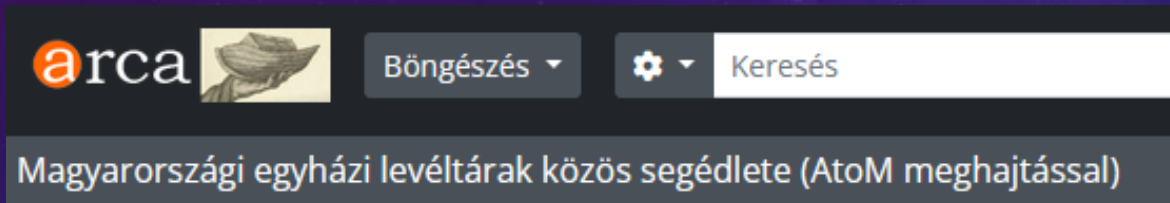
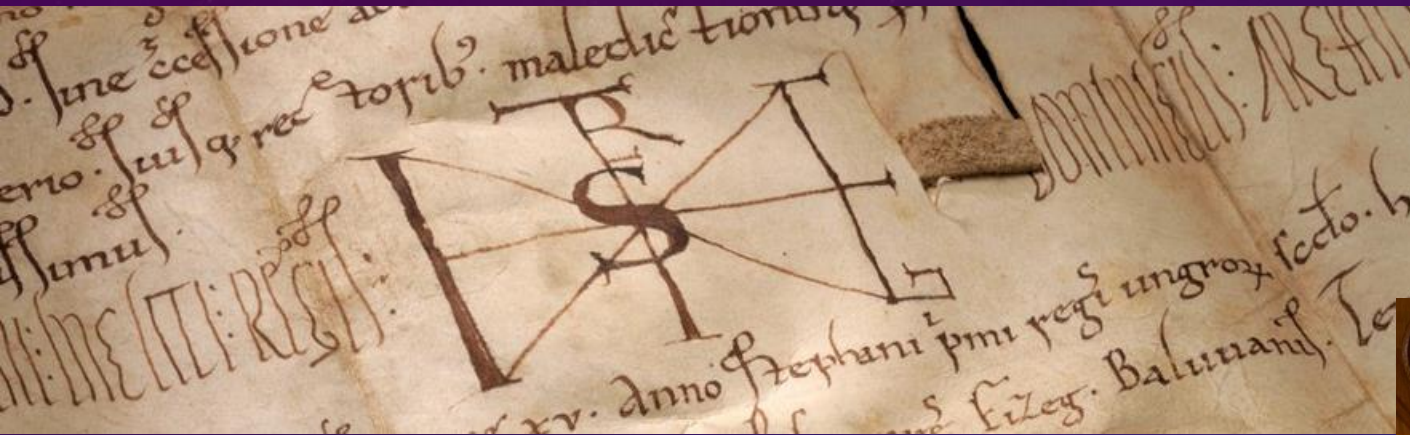
ADAT- ÉS INFORMÁCIÓMENEDZSMENT EZER ÉVES HAGYOMÁNYOKKAL

LEVÉLTÁROS SZEMPONTOK AZ EGYHÁZI LEVÉLTÁRAK VILÁGÁBÓL

ADATNAP, 2026.02.26. PPKE-JÁK
LAKATOS ANDOR (PHD), LEVÉLTÁRVEZETŐ,
KALOCSAI FŐEGYHÁZMEGYEI LEVÉLTÁR (KFL)

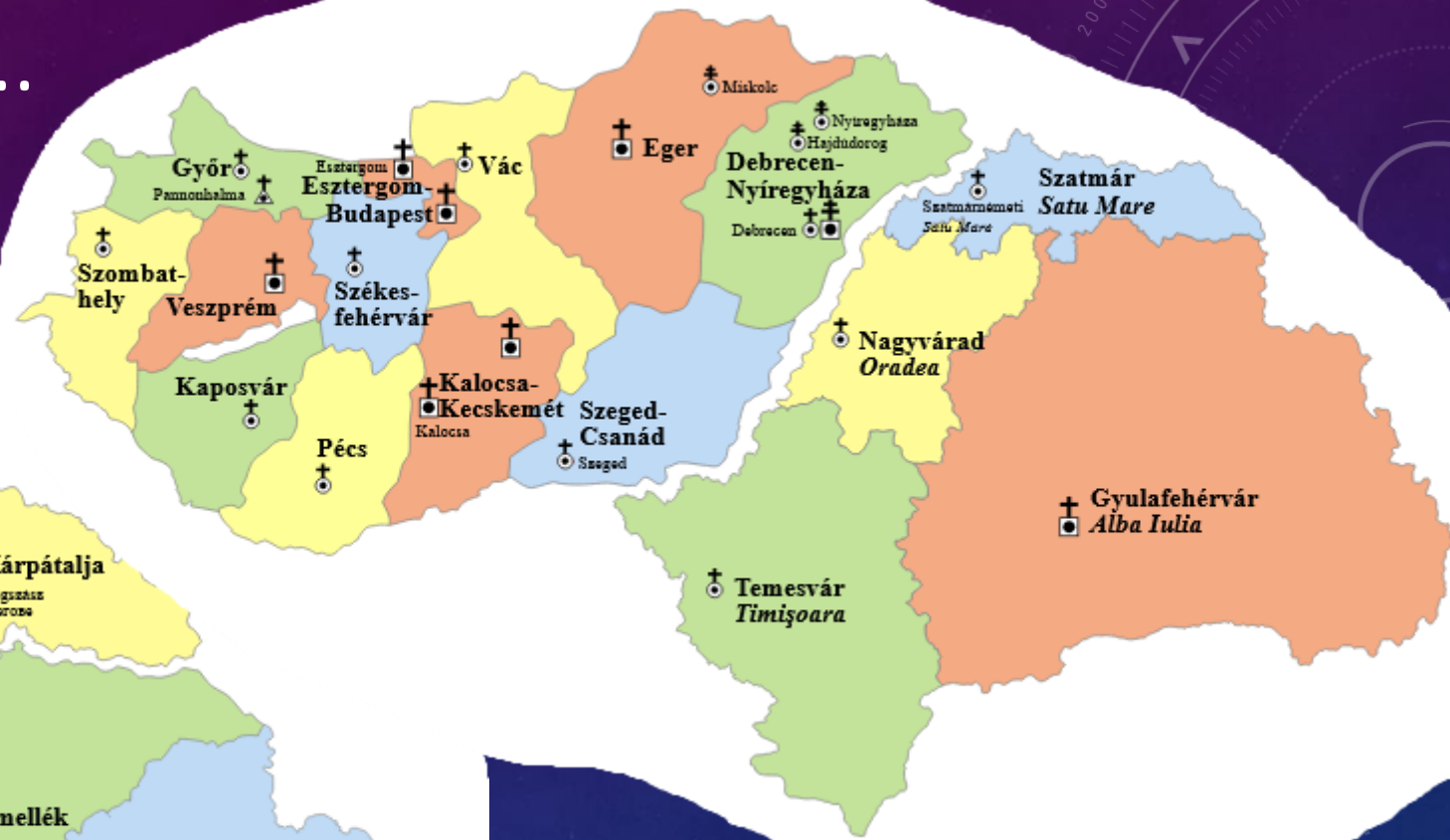
LEVÉLTÁRAK... MIT TESZÜNK?

- A múlt egyedi, írásos dokumentumait...
MEGŐRIZZÜK (épségben, rendben)
- **FELTÁRJUK** (leírjuk, ismertetjük)
- **ELÉRHETŐVÉ TESSZÜK** (kutató- és ügyfélszolgálat)
- Összegezve: **FORRÁSFELTÁRÁST, ADATSZOLGÁLTATÁST VÉGSZÜNK**

EGYHÁZI LEVÉLTÁRAK... KIK VAGYUNK?

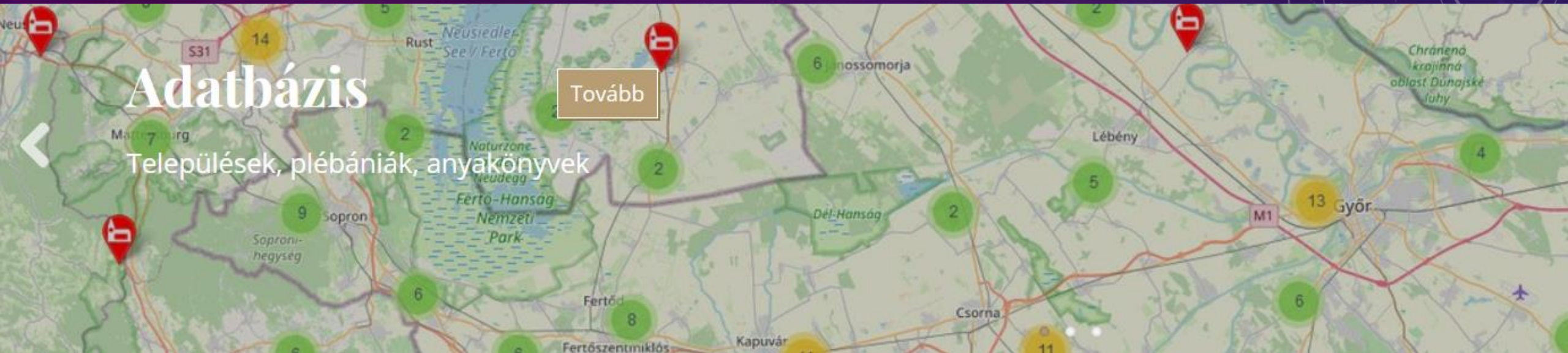
- kb. 50 intézményben, 100 egyházi levéltáros (nyilvános magánlevéltárak)
- Néhány fős gyűjtemények (könyvtárak, kincstárak/múzeumok közelében)
- Magyar Egyházi Levéltárosok Egyesülete (MELTE) „lefed” bennünket

EGYHÁZI LEVÉLTÁROSOK... KIK VAGYUNK?

- Az ország levéltárosainak közel 10%-a, az őrzött iratok hasonló arányban, de jelentős forrásértékkel
- A rendszerváltás után nemzedékváltás, fiatal szakemberek (díjak, szakmai elismerések, innováció)

CSATLAKOZÁS A TÉMÁHOZ: A HELYI SZINTEK FONTOSSÁGA

- Az egyházak működésében alapvető fontosságúak a helyi közösségek (plébániák, egyházközségek)
- A vallás a múltban közösségi magatartási forma, a helyi közösségekben érhető tetten (ld. vallási néprajz)
- Az egyházi levéltári forrásokban is meghatározó ez a „helyi érték”, a helyi szintek aránya
- Ez gyakran megfogható iratsorozatokban is tetten érhető, a források a „térképre helyezhetők”, a polcokon helynevek ismétlődnek...

A FORRÁSÉRTÉKRŐL – EGY ÁTALAKULÁS TÜKRÉBEN

- „Ha a ma lesz a holnap tegnapja...” jogbiztosító irat >>> történeti forrás
- A forrásérték hivatali szinteken és a kutatói érdeklődés szempontjából is megítélhető (változik!)
- A 20. sz. vége óta tömegessé vált a család- és helytörténeti kutatói érdeklődés a levéltárakban, 90%-ban a helyi szintek forrásait keresik a kutatók, és az amatőrökből mára önkéntes segítők lettek

EGYHÁZI LEVÉLTÁRI FORRÁSOK ÉS KUTATÓI IGÉNYEK TALÁLKOZÁSA A HELYI SZINTEKEN: E-KUTATÁS

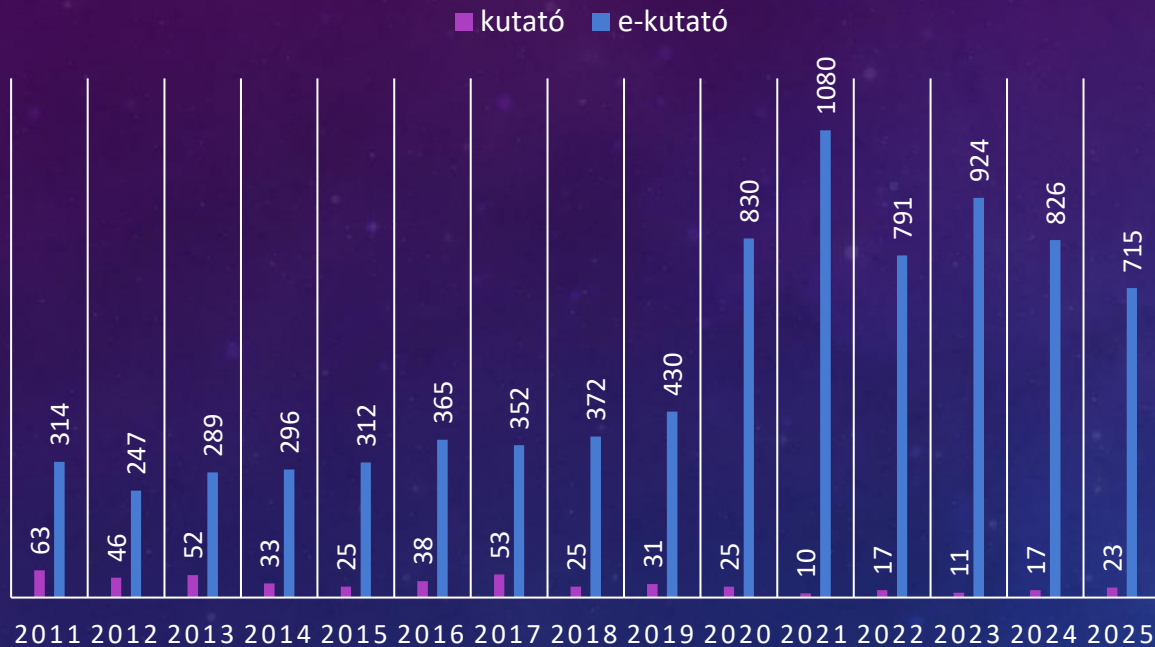

- Forrásfeltárás + tömeges kutatói igények >>> e-kutatás (források képének online közzététele)
- Regisztrált kutatók, fizetős szolgáltatás >>> fenntartható projektek (digitalizált tartalom létrehozása, bővítése, szolgáltatása hosszú távon)
- Kicsi intézmények, fapados megoldások >>> a tartalom helyi szinten történő strukturálása-kutatása

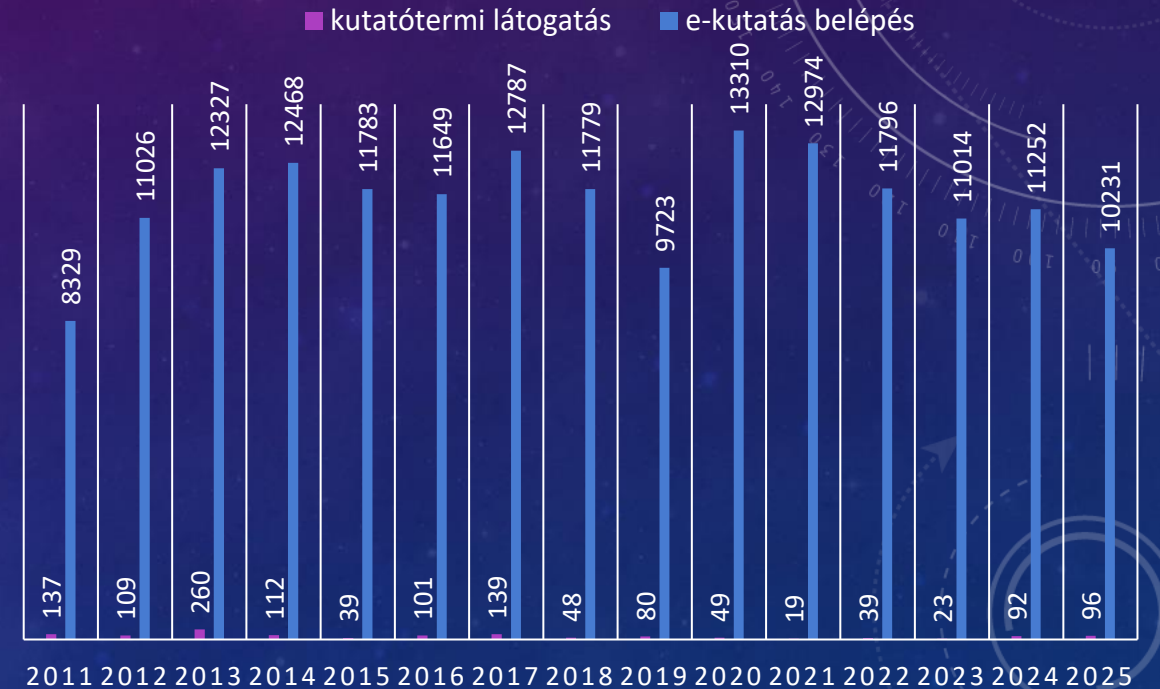

KUTATÓI STATISZTIKA – EREDMÉNYEK 2011-2025

KFL KUTATÓK/E-KUTATÓK

KFL KUTATÓFORGALOM JELENLÉTI/ONLINE ESET

- 15 év alatt 469 jelenléti kutató (5%) és 8143 e-kutatói regisztráció (95%)
- 15 év alatt 1343 jelenléti kutatási eset (1%) és 172.448 e-kutatói belépés (99%)
- Non-stop online kutatás, „fordított világ”, dolgozó rétegek, külföldiek és fiatalok is megjelentek

MATRICULA.HU – E-KUTATÁS AZ EGYHÁZI LEVÉLTÁRAKBAN

E-kutatás

Tovább

a magyarországi egyházi levéltárakban

- 15 év alatt több mint 20 e-kutatás szolgáltatás indult az egyházi levéltárakban
- Összesen több mint 7 millió digitalizált kép kutatható
- Közös platformok, közös segédlet-adatbázisok készítése is megkezdődött

ÉRTÉKEK ÉS MÓDSZEREK

- Megőrzés: adatok védelme, rendezettség, **selejtezés felelősséggel** (nem csak hivatali szempontokat, történeti kutatói érdeklődést is figyelembe véve)
- Forrásfeltárás: megfelelő segédletek a használathoz, **szakmai alázat** (csak a megfelelő szintig olvasni)
- Fokozatosan haladni, **a következő lépést keresni** (hosszú távú tervek megvalósítását gyakran felülírják a változó körülmények). Példák:
Rossz döntés: Kalocsa és szállásai anyakönyvi adatbázis – a „végtelen” projekt
Jó döntés: e-kutatás a társadalmi erőforrásokra is építve (belátható időn belüli eredményekkel)
- Külső erőforrásokra is építeni, **partnereket keresni**, pl. MI + önkéntesek >>> új adatbázisok, segédletek

MATRICULA PUBLICA

GYŐR (RK)

ÓSKERESŐ (EV)

DEBRECEN (REF)

GYULAFEHÉRVÁR (RK)

KALOCSA (RK)

EVANGÉLIKUS LEVÉLTÁRI FORRÁSOK

RÁDAY (REF)

KAPOSVÁR (RK)

PANNONHALMA (RK)

ORSZÁGOS LEVÉLTÁR (EV)

PÉCS (RK)

SZÉKESFEHÉRVÁR (RK)

BÉKÉSCSABA (EV)

GYŐR (EV)

VÁC (RK)

VESZPRÉM (RK)

OROSHÁZA (EV)

NYÍREGYHÁZA (EV)

JEZSUITA

PIARISTA

SOPRON (EV)

SZARVAS (EV)

ÜTKÖZŐPONTOK, ELLENTÉTES FOLYAMATOK

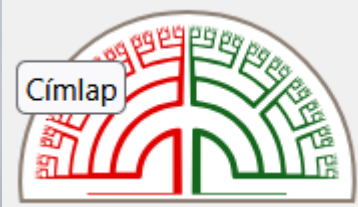
Korosztályok közeledése

Folytonos tanulás

Aktivitás, motiváltság

Felnőttképzés

**Kötődés a szülőföldhöz,
hagyományápolás**

**MAGYAR
CSALÁDTÖRTÉNET-KUTATÓ
EGYESÜLET**

Önkéntesség

Közösségteremtés

- Személyes adatok védelme >>><<< személyi adatok iránti növekvő történeti érdeklődés (családkutatás), egyre korlátozottabb levéltári forráshasználattal
- Hogyan érvényesítsük a személyes/érzékeny adatok védelmét a történeti forrásoknál? (Régi iratokban hemzsegnek a hasonló adatok...)
- Ki a felelős jogsértés esetén? A forrást őrző vagy aki publikálja?

KÖSZÖNÖM A
FIGYELMET!

Élményekben gazdag, eredményes kutatást kívánunk!